

АДОЛАТ

Инсон манфаатлари — олий қадрият

Ушбу сонда:

Хўжалиқда маҳсулдорлик

ортиб, таннарх арзонлашмоқда

Конунийлик таъминланаяпти

ислохот

Соҳибқирон адолат бобида

...ҳарб санъатида, ...бунёдкорликда

Европада тошқинлар

халқаро ҳаёт

Яхши кийим — яхши кайфият

психолог маслаҳати

Уйинчок — овунчок...ми

мулоҳаза

Ўзбекистон «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНING ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

ГАЗЕТА 1995 ЙИЛ 22 ФЕВРАЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

2006 ЙИЛ 7 АПРЕЛЬ, ЖУМА • СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА • № 15 (563) • www.adolat.uz • E-mail: adolatgazeta@sarkor.uz

Оқсаройда қабул

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 6 апрель кун Оқсаройда Жаҳон банкининг Европа ва Марказий Осиё бўлими мунтазам вице-президенти Шигео Катсуни қабул қилди. ...

тириш, молия, шунингдек, қишлоқ хўжалиги ва энергетика соҳаларида амалга оширилаётган ислохотларни қўллаб-қувватлаш борасида ҳамкорлик қилиб келинмоқда. ...

(Ў.А.)

2006 йил — Ҳомийлар ва шифокорлар йили

Н. ХАЙДАРОВ олган сурат

Хизматга камарбаста

Тошкент шаҳар тез тиббий ёрдам станциясининг 8-бўлими ходимлари пойтахтимиз аҳолисига намунали тиббий хизмат кўрсатиб келмоқда. ...

Шу таразда улар кечаю кундуз эл хизматида камарбаста. Бўлим Сирғали туманида истиқомат қилувчи 152 мингга яқин аҳолига тиббий хизмат кўрсатади. ...

Суратда: олий тоифали фельдшер Саломат Тўраева (чапдан иккинчи) бўлим мутахассислари билан келгусида амалга оширилиши лозим бўлган режалар ҳусусида суҳбатлашмоқда.

Бугуннинг гапи Бордоннинг тўлмоғи меҳнатга боғлиқ

Азамат МАҲМУДОВ, «Адолат» мухбири

Кўкларнинг ҳам иккинчи ойи бошланди. Хадемай май ҳам келади ва кўп ўтмай ёз. Бири-биридан тигиз кунлар. ...

Масалан, об-ҳаво қулай келган ўтган йилда ҳам давлатга галла топшириш режасини удалай олмаган кўллаб хўжаликларнинг борлиги ундан далolat. ...

Аммо иш кўзини билган асл деҳқон асло шошилмайди. Чунки у тараддуд ишларини анча олдин, мавсум эшик қоқмасданок бошлаганди. ...

Жорий йилда Булоқбоши туманида 3000 гектар ерда галла парвариши этилмоқда. Шундан 1700 гектари фермерларга тегишли. ...

Долзарб мавзу

Аҳиллик барака келтиради

Норали ОЧИЛОВ, журналист

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Уй-жой мулкдорлари ширкатлари фаолиятига тақомиллаштириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори соҳада юзага келган муаммоларнинг ечимини топишда дастурийлашма бўлмоқда. ...

Қайд этиш жоизки, ширкатларни етарли даражада ваколатга, зарур имтиёз ва преференцияларга эга бўлган уй-жой мулкдорларининг ўзини ўзи бошқариш институтларига айлантирмай туриб, фаолиятдаги камчиликлари бартарф этиш мушкул. ...

(Давоми 2-бетда.)

Ўзбекистон — Корея: Ҳамкорлик, ҳамжиҳатлик ўзаро фаолиятдаги самарали восита

Қодир Жўраев, Фарход ХАМРОЕВ

Корея Республикаси — мамлакатимизнинг энг яқин ҳамкорларидан бири ҳисобланади. Хар иккала мамлакат ўртасидаги дипломатик алоқалар ва ўзбек-корея муносабатлари 1992 йилдан бунён ривожланиб келади. ...

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Корея Республикаси президенти Но Му Хённинг таклифига биноан 2006 йилнинг 28-30 март кунлари давлат ташрифи билан Корея Республикасига ташрифи асосидаги музокараларда асосан Ўзбекистон-Жанубий Корея муносабатларини янада ривожлантириш, савдо-иқтисодий ҳамкорлик ва икки томонлама муносабатлар ҳамда бошқа соҳалардаги алоқаларни кенгайтириш масалалари муҳокама қилинди. ...

(Давоми 2-бетда.)

Фракция йиғилиши

Ҳам рағбат, ҳам имтиёз

С. СОДИКОВА

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси «Адолат» СДП фракциясининг навроздаги йиғилиши бўлиб ўтди. Уни фракция раҳбари Дилором Тошмухамедова бошқарди. Йиғилишда Меҳнат ва аҳоли иқтисодий муҳофазаси қилиш вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Адолат» СДП фаоллари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди. ...

айниқса, қишлоқ аҳлини иш билан таъминлаш ва шу асосда оилалар даромадини оширишнинг муҳим омилли сифатида чорва моллари, энг аввало қорамол боқетган деҳқон ва фермер хўжаликлари сонини кўпайтириш унун зарур ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитлар яратилди. Шунингдек, чорва мол боқетган шахсларни иш билан банд аҳоли тоифасига кириштириш ва уларни иқтисодий муҳофазаси қилиш масалалари ҳал этилиши ҳам қарорда кўрсатиб ўтилган. ...

мақсадда республикамиздаги ҳар бир фуқаролик йиғилишида ветеринарларга алоҳида ўрин ажратиб даркор. Бундан ташқари, 95 фоизи четдан олиб келинаётган дори-дармонларни ўзимизда ҳам ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ҳусусида алоҳида ўйлаб кўриш жоиз. ...

(Давоми 2-бетда.)

Олий Мажлисида

Давра суҳбати

Қонун лойиҳалари муҳокамада

Музаффар АБДУШУКУРОВ, «Адолат» мухбири

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Депутатлар Қонунчилик палатаси Кенгаши томонидан таклиф этилган қонун тартибини тасдиқлашди. Депутатлар муҳокамасига дастлаб «Ўзбекистон Республикаси Хўжалиқ процессуал кодексининг 19-моддасига ўзгартиш киритиш тўғрисида»ги қонун лойиҳасини Қонунчилик ва суд ҳуқуқ масалалари Қўмитаси аъзоси Фахриддин Ражабов тақдим этди. ...

қилади. Кодекснинг 71-моддасига киритилганидан ўзгартиш асосида эса Ўзбекистон телерадиокомпанияси Миллий телерадиокомпанияга айлантирилиши муносабати билан унинг таркибидеги корхона ва ташкилотлар фаолиятига доир маҳсулотлар ва хизматларни реализация қилишда қўшимча қиймат солиғидан озод этилади. Қонун лойиҳасини қизгин муҳокамадан сўнг иккинчи ҳамда учинчи ўқишда қабул қилинди. ...

Инсон эрки муқаддас

Саодат ЖАББОРОВА, «Адолат» мухбири

Бугунги кунда инсониятга таҳдид солаётган муаммолардан бири — инсон траффинги ҳисобланиб, у халқаро майдонда наркотраффик ва қурол-яроғлар савдосидан кейинги даражада турибди. Аслида траффинг ўзи нима? Траффинг сўзи «ҳаракат» маъносини англатади, олимлар томонидан бир ҳудуддан бошқа ҳудудга маълум ашёлар ёки одамларни ноқонуний равишда, гараз мақсадларни қўзлаб ўтказиш атамаси сифатида қўлланилади. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, мазкур муаммо инсон

ҳуқуқларининг тўғридан-тўғри бузилиши ҳисобланади, бу эса жиноятнинг алоҳида ижтимоий ҳавфлигини белгилайди. Инсон — энг улуг мавжудот, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳам муқаддасдир. Мавжуд барча ҳуқуқ ва эркинликлар, мажбурият ҳамда бурчлар фақатгина унинг ўзига тегишли, ташқарида бошқа инсоннинг дахл қилишга ҳаққи йўқ. Бу ҳақда кўп ва хўб гапириш мумкин. Бироқ ҳар қандай ислохот ва қонун замирида инсон қадри ва ҳуқуқи, унинг ҳимояси билан бир пайтда бўлган дунё давлатларида бўлганидек Ўзбекистонда ҳам улар ҳуқуқини поймол этаётганлар, хусусан ноқонуний инсон савдоси билан шуғулланувчилар ҳам унраётгани гоят ачинарлидир. Яъни, бу манфур шахслар одамларга, айниқса хотин-қизларга гўёки «хорижда меҳнат қилиб, мўмай даромад топиш имкониятини яратиш»ни ваъда қилади.

Аслида алданаётганини тушулмаган қанчадан-қанча инсонлар, ҳаттоки воғла етмаган қизлар бу шубҳали қимсаларнинг асл мақсадини чет давлатларга алдов йўли билан олиб келилиб, хорижда ўзи хоҳламаган равишда номақбул ишларга (қулик, фотобозиллик)га мажбур қилинаётгани дағина англаб етмоқда. У ерга келиш олдида ун қўллари билан барча ҳужжатларини бегона шахсларга топширган аёллар хар-чанд уринмасин, ватанига осонликча қайтолмайди. Мана шундай аянчли ҳолатнинг сабаб ва оқибатларини аниқлаб, унинг олдини олиш, туб илдини бартараф этиш унун тегишли қонунлар қабул қилиниши ёрдамида амалий чора-тадбирлар олиб бориш бугунги куннинг долзарб масаласи эканлиги Олий Мажлис Қонунчилик палатасида «Адолат» социал-демократик партиясининг фракцияси, Халқаро ишлар ва парламентларо алоқалар қўмитаси ҳамда Тошкент давлат юридик институти ҳамкорлигида ташкил этилган «Инсонлар савдосига (траффинг) қарши курашнинг халқаро-ҳуқуқий жиҳатлари» мавзусидаги давра-суҳбатда ҳам алоҳида таъкидланди. Унда сўзга чиққан маърузачилар Ўзбекистонда Меҳнат ва аҳоли иқтисодий муҳофазаси қилиш вазирлигининг ташқи миграция агентлиги томонидан шартнома асосида амалга оширилаётган қонуний меҳнат миграцияси мавжуд бўлишига қарамай, фуқароларимизни хорижда ишга жойлаштириш унун шубҳали шахслар бошқорган қўллаб-қувватлаб, қонун лойиҳасини учинчи ўқишда қабул қилиши.

— Муаммонинг бир қанча сабаблари бор, — деди давра-суҳбатда сўзга чиққан Тошкент давлат юридик институти «Халқаро ва сиёсий ҳуқуқ» кафедраси мудири Гулнэра Матқаримова. — Хусусан, одамларнинг ҳуқуқий савияси нисбатан юқори эмаслиги, ортқча меҳнат қилмасдан энгил йўл билан пул топиш истагининг кучлилиги, ишсизлар сонининг кўплиги, бундан ташқари ҳозирга қадар Ўзбекистон қонунчилигида ноқонуний инсон савдоси билан шуғулланувчиларга жиноий жазо чоралари акс этган қонунлар мажмуасининг йўқлиги шулар жумласидан. Гарчи Ўзбекистон Республикаси БМТнинг трансмиллий жиноятчиликка қарши Конвенцияси, Инсонлар савдоси ва учинчи шахслар томонидан фоҳиша-бозиличи жўштўлатиш қилишга қарши курашиш ҳақидаги Конвенцияларни ратификация қилган бўлиса, мазкур муаммони бутунлай бартараф этиб бўлмайпти. ...

(Давоми 2-бетда.)

Фракция йигилиши

Ҳам рағбат, ҳам имтиёз

(Давоми. Боши 1-бетда.)

— Шахсий ёрдамчи ва деҳқон ҳужа-ликлариде қорамол боқиш билан банд бўлган шахслар, уларни етиштирган чор-вазиллик маҳсулотларидан қандай фой-даланишидан қатъий назар иш билан таъминланган аҳоли тоифасига кирати-лиши ва уларга меҳнат дафтарларини очилиб, қўриллиши ҳамда шу асосда пенсия тайинланиши ҳалқимиз фаро-вон яшаши учун яратилаётган имкони-ялардан биридир. — дея таъкидлади Меҳнат ва аҳоли иқтисодий муҳофа-за қилиш вазир ўринбосари Ботир Алиммухаммедов, — Бундан ташқари, "Ҳомийлар ва шифкорлар йили" Дастурига мувофиқ қишлоқ жойларидаги эҳтиёмқанд ва кўп болали oilаларга ҳомийлар, шунингдек нодавлат хайрия ташкилотларнинг маблағлари ҳисобига бир бош ситир бериш бўйича так-лифлар ўрганилмоқда. Шунингдек, қарорда чорвачиликни ривожлантириш учун фуқароларга маҳалла кўмиталарининг қафиллиги остида тижорат банк-лари томонидан имтиёзли мақсадли микрокредитлар ажратилиши назорат тутилганлиги шу пайтга қадар бирозта давлат ҳукумати томонидан яратилма-ган шароитлар сирасига кирди.

тож аҳолининг муҳофазасини таъмин-лаш борасида таклифлар ишлаб чиқиш ва уни амалга оширишни устувор вази-фа деб билгани ҳолда, маъзур қарорни тула қўллаб-қувватлайди. Ушбу қарор-ни кучли ижтимоий муҳофазига қара-тилган аниқ ва тарихий аҳамиятга мо-лик ҳужжат деб баҳолайди.

Масаланинг иккинчи томони ҳам борки, партия аъзоларининг галдаги вазифалари жойлардаги партия ке-нгашлари, бошланғич ташкилотлари ушбу қарорнинг мохиятини тушуниришга доир таъсирчан тадбирларни белги-ламоғи лозим. Давлатимиз томонидан яратилган имтиёз ва рағбатни маҳал-ли ҳокимлик ва идоралар ишлорқи-да аҳолига етказишда фаол ҳаракат қилиши керак. Йилгили ишлорқи-ларининг қатъий фикри шундай бўлди ва бу фикр фракция йигилиши қаро-рида аниқ ифода этди.

Фракция йигилишида Қонунчилик палатасига киритилаётган қонун лойи-ҳалари депутатлар томонидан чуқур муҳокама этилди. Жумладан, "Ўзбеки-стон Республикаси Ҳужалик процессуал кодексининг 19-моддасига ўзгартиш киритиш тўғрисида" ги қонун лойиҳаси ҳақида (2-қўш) фракция аъзоси Ойша Охунова сўзга чиқди. Маърузачи ишни қўришда ишлорқи этган судья шу ишни бошқа инстанция судида такор ишлор-қитиш мумкин эмаслиги қайд этилган маъзур моддага ўзгартиш киритиш-га оид қонун лойиҳасини ёқлади.

"Солиқ маслухати тўғрисида" ги қонун лойиҳаси ҳақида (1-қўш) фрак-

ция аъзоси Худрёр Маматов маъруза қилиб, солиқ маслухати юридик ва жи-смоний шахсларга Ўзбекистон солиқ си-фасатидаги қонун ва янгиликлар бўйича маслухат беруни тузилма ҳисоблаши-ни ҳамда бу борада жаҳон тажрибасини ўрганиш муҳимлигини таъкидлади.

Ўзбекистон Республикасининг "Аҳолини иш билан таъминлаш тўғри-сида" ги қонунига, Ўзбекистон Респуб-ликаси Солиқ кодексига ва Ўзбеки-стон Республикаси Уй-жой кодексига қўшимчалар киритиш тўғрисида" ги қонун лойиҳаси бўйича (1-қўш) фрак-ция аъзоси Зухра Ботирова маълумот берди. Яъни, маъзур лойиҳа Ўзбеки-стон Республикаси Президентининг "И-риқ саноат қорхоналари билан қасана-чилиқни ривожлантириш асосидаги ишлаб чиқариш ва хизматлар ўрнатишда кооперацияни кенгайтиришни рағбат-лантириш чора-тадбирлари тўғрисида" ги 2006 йил 5 январдаги Фармонида мувофиқ ишлаб чиқилганига тўхталди. Қонун қабул қилиниши тўғрисида ишлаб чиқариш жараёнига ишчи аҳолини жалб қилиш, оила даромадини оши-риш имконини яратилиши, турли им-тиёзлар ва шароит яратиб бериш йўли билан қорхоналарнинг кенг қатлами қасана-чилиқ билан ҳамкорликни йўлга қўйишга эришилиши кутилганлигига алоҳида ургу берди.

Йилгилида ишлорқи этган фракция аъзолари, партия фаоллари ва таклиф этилган соҳа мутахассислари қуриб чиқилган масалалар юзасидан ўз так-лиф-мулоҳазаларини билдирдилар.

Чорвачилик: юксалиш омиллари
Ҳўжаликда маҳсулдорлик
ортиб, таннарх арзонлашмоқда, — дейди самарқандлик
фермер Абдуғаффор Давронов

Зоҳир ТўРАҚУЛОВ,
"Адолат" муҳбири

Фермерликни укуви бор, фойда-ю зарарни олдиндан қўра билладиган киши урддасин экан. Абдуғаффор Давронов бултур фермер ҳўжалиги учун Америкада ўрнатилаган етиб бош зотли қўриқовишни харид қил-ганида айримлар қўмнат-ку, деб бош чайкаганди. Лекин маҳсулдор молни ҳеч ким сизга арзон гаровга тутқаз-майди. Сут қўпайишини хоҳлайсизми — харажатидан чўчманми!

гектар майдонда озқабоб экинлар етиштиряяпти. Бу ҳар бош қорамол-га салкам ярим гектар сугориладиган шартли озқа майдонни тўри келиши-ни аналтади.

Дарҳақиқат, ана шу омиллар ҳисо-бига фермер ҳўжалигида маҳсулдор-лик ортмоқда, таннарх арзонлашмоқ-да. Сутни-ку қўяверинг, гўшта боқи-лаётган ҳар бош қорамол нақд 600-700 килограмм тош бормоқда. Шу-нинг учун ҳам тажриба ўрганиш мақ-садида барча фермерлар шу ерга оши-кади. Вилоят миқёсидаги қўриқови семинарлар ҳам анча вақтдан бери айнан шу фермер ҳўжалигида ўткази-б келинмоқда. Чунки чорвачилик тарақ-қилиш фермер ҳўжалиқларининг сай-харақатида боғлиқ эканлигини вилоят раҳбарлари, тармок мутахассислари чуқур ҳис этишмоқда.

Умуман олганда бугун Самарқанд вилотида 976 минг 845 бош қорамол боқиулкимоқда. Бу — бултургидан 15 минг 483 бошга кўп. Ана шу қорамоллар-нинг 965 мингтаси аҳолининг шахсий ёрдамчи ҳўжалиқлари ва фермерлар қарамогиди. 2005 йилда ҳар иккала тоифадаги ҳўжаликда 600 минг тонна сўт ишлаб чиқарилиди ёки бу борада ўшш 106 фоизни ташкил этди.

Рақамлардан қўриниб турибдики, чорвачиликни фермер ва аҳолининг шахсий ёрдамчи ҳўжалиқлари базаси-да ривожлантириш ҳар жиҳатдан қўлай ва фойдали. Шу боис мамлакат Пре-зидентининг ушбу тармонки ривож-лантиришга оид қарори чорвачилик билан шуғулланувчи фермерлар ва шахсий ёрдамчи ҳўжалиқлар учун айни муддао бўлди. Энди зооветеринария хизмати, омухта ем билан таъминлаш, кредит масалаларида сунъий қийин-чиликлар барҳам топади. Бинобарин,

бугун вилотда фермер ва аҳолининг шахсий ёрдамчи ҳўжалиқларини омухта салкам ярим гектар сугориладиган ўнлаб сав-до шохобчалари ишлаб турибди. Банк муассасалари лизинг асосида фермер-ларга зарур техника сотиб олиш учун кредит ажратаяпти. Қишлоқларда зоо-ветеринария пунктлари ҳам пайдо бўла бошлади.

Албатта, тармокнинг том маъно-даги ривожига фақат шу омилларга боғлиқ эмас. Вилот ҳокимлигининг давлат инспекцияси бошлиғи Нодиржон Эрзазоровнинг таъкидлашича, бугун тармокда барҳорон ривожланиши таъминлаш учун энг катта муаммони ҳал этиш зарур. Бу йиллар давомида унўлб қўйилган зооветеринария хиз-матларини қайта тиклашди. Фермер ва шахсий ёрдамчи ҳўжалиқлар эга-ларига биринчи галда наслчилни ях-шилашда кўмаклашиш зарур. Шу мақ-садда айни пайтда Германия чорва-чилик технологияси маркази билан ўзаро ҳамкорликдаги амалий ишлар-га қўл ўрилди. Аниқроғи, қорамол-ларни сунъий қочириш учун Герма-ния технологияси асосида қишлоқ-ларда зоопунктлар ташкил этилмоқ-да. Бу иш энди тўлиқ ветеринар на-зорати остида амалга оширилиши на-слчиликда зафлат натижани ярати-ши мумкин.

Хуллас, Абдуғаффор Давронов ва у каби ўнлаб фермерлар бугун тар-мокнинг истиқболни ун асосида бил-болаб меҳнат қилишмоқда. Улар ўрта-сидаги соғлом рақобат истеъмолчига наф келтиряпти. Таннарх арзон гўшт ва сўт етиштиришининг янги имкони-ятлари ишлаб топилмоқда. Бу сайи-харақатлар эрта-индин ўз мевасини беради, албатта.

Самарқанд туманидаги Абдуғаф-фор Давронов бошлик бу фермер ҳўжалиги бултур нақд 60 тонна сўт, 8 тонна гўшт етиштиришга муваффақ бўлди. Шунинг ҳисобидан 30 миллион сўмликдан зиёд даромад олинди. Чорвачиликда харажат даромадни умча-уч қилиб юрган фермерлар энди унинг тажрибаси билан астойдил қилиб қилишган. Хозир Абдуғаф-фор Давронов қарамогиди 70 бош қорамол мавжуд. Ҳаммаси зотдор. Фермер маҳсулдорлиқнинг бирлам-чи шарти наслчиллик деб ҳисоблай-ди. Шу боис қорамоллари наслини яхшилашга алоҳида эътибор беради. Фермасида эстон, швед зотдор си-гирлари учун махсус озқа рационни, алоҳида парвариш белгиланган. Зоо-ветеринария хизмати ҳам талаб дара-жада.

— Озқани четдан мумкин қадар камроқ сотиб оламиз, — дейди фер-мер. — Шу мақсадда ҳар йили 40-45

Инсон эрки муқаддас

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Хўш, унда маъзур муаммонинг ечи-ми нимада? Айнан бу давра-суббади-да ўз маърузалари билан ишлорқи этган мутасадди вакиллорнинг нуқтаи назари қандай?

— Авваламбор жойларда ҳақиқий вазиятни ўрганиб, таҳлил қилиб, ўзи-нинг якуний ҳулосаси ҳамда такли-фини Қонунчилик палатасига тақдим эта оладиган мутасадди ташкилотлар маъсул ходимларидан иборат ишчи-гурух ташкил этилса, — деди Ички ишлар вазирлиги терговчи-си Урол Уммуқулов. — Гурух вакиллари бу муам-мога қарши қўрашнинг жа-ҳон тажрибаси билан ҳам танишиб чиқилиш, шу асос-да қонунчиликка баъзи ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, масалан Ўзбеки-стон Республикаси Жиноят кодексининг 135-моддаси-

га ўзгартиш киритилса мақсадга му-вофиқ бўларди, деб ўйлаймиз. Чунки кузатишларимизга қараганда чет элга ноқонуний ишлаш учун кетаётганлар-нинг баъзилари қўриқда келтирилган-дех "алдов йўли билан" эмас, бал-ки у ерда нима иш билан шуғуллани-шини бевоқифа билиб олиб кетил-моқда. Шу сабабдан маъзур модда-даги "алдов йўли билан" жумласи оиди ташланса манпикан тўри бўлар-ди. Шунингдек, жиноятчиларга нис-батан қўрилганлардан жаза чорала-рини кескинлаштириш лозим.

Шу билан бирга, Олий Мажлис де-путатлари сайловчи билан бўладиган турли хил ўрашувларда халққа тушултириш ишлари олиб боришлари, бундай маъсулйатли вазифани амалга оширишда оммавий ахборот восита-лари ходимлари жонбозлик қўрасти-ши зарурлиги юзасидан таклифлар бе-рилди. Давра сўбатининг эътиборли жиҳати шунда бўлдики, муҳажардаги муаммо бўйича даҳлдор ташкилотлар

биргалликда сайи-харақат қўрастмас экан, бирор шўрли натижага эришиб мушкуллиги омухта эътироф этилди. Негаки, инсон савдоси билан шу-ғулланувчилар фаолиятига чет қўйиш фақат ҳўқуқ-тартибот идораларининг иши бўлмай, балки бу борада зарур тушултириш ишларини ҳўқуқий ечим-га оид қонун ҳужжатларини тайёр-лашни, шунингдек фуқароларнинг ҳўқуқий маданиятини юксалтиришда самарали тадбирларни ишлорқи ечим-га амалга оширишда мутасадди идора-ларнинг ҳам ўрни беқиёс эканлиги кўндек равшан.

Бундан ташқари, алданиб қолган жабордидаларга "Ҳомийлар ва ши-фкорлар" йилида беминнат ёрдам беришини истаган хайрихоҳларни ҳам жалб этиш лозимлиги айтиб ўтилди. Яъни ҳўжжатида айрилган ва моли-вий аҳоли танг бўлиб қолганлиги сабабли мажбурий ишларни қилишга мажум бўлиб қолган "асира ва маҳ-бус"ларни ҳам маънан, ҳам моддий

ТАФАККУР

КУНСИЗ АДОЛАТГА ДОИМО ҚАРШИЛИК ҚИЛАДИЛАР. АДОЛАТСИЗ КЎЧДАН НОРОЗИ БЎЛАДИЛАР. ДЕМАК, КЎЧНИ АДОЛАТ БИЛАН БИРЛАШТИРИШ ЛОЗИМ, ЯЪНИ Ё АДОЛАТНИ КЎЧЛИ ҚИЛИШ КЕРАК. Ё КЎЧНИ — АДОЛАТЛИ.

Ҳамкорлик, ҳамжиҳатлик

ўзаро фаолиятдаги самарали восита

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Мамлакатларимиз ўртасида ўзаро дипломатик муносабатлар ўрнатилганидан кейин ўтган давр мубайнида Ўзбекистон иқтисодийотида қорая Республикаси томонидан 1,5 миллиард АҚШ доллари ҳажмида сармоя киритилган. Янги тузилган кели-шувларда эса сармоя киритиш ҳажми 1,8 миллиард АҚШ долларига етказилиши кўзда тутилди. Булар-нинг барчаси Жанубий Кореяда Ўзбекистон билан ҳамкорликни ривожлантиришга бўлган иштиёқ не-чотли катта эканлигидан далолат. Айни чоғда Пре-зидентимиз Ислам Каримовнинг етакчи қорей иш-билармонлари билан ўрашувида "Сармоя, бизнес муайян фойда, аниқ дивидендлар, барқарорлик қаролатилган жойга интилади" деб ҳам алоҳида уқитиб ўтирди.

Сўсий соҳадаги ҳамкорлигимиз даражасини эса халққор ташкилотлар даражасидаги баҳамжиҳат ҳаракатлар яққол тасдиқлаб турибди. Чунонки, Мам-лакатимиз БМТ ва бошқа халққор ташкилотларнинг ижро органларида қўрастилан Корея Республикаси

вакиллари номзодини доим қўллаб-қувватлаб кел-моқда. Жумладан, Ўзбекистон БМТ Бош қотиби лавозимига Корея Республикаси Ташқи ишлар вази-ри Бан Ки Мун номзодининг қўрастилишига катта хайрихоҳлик билдирди. БМТнинг бола ҳўқуқлари бўйича қўмитасига, Халққор стандартлаштириш таш-килотига, СОС бадаллари бўйича қўмитага ва БМТ Хавфсизлик кенгашининг ноҳимий аъзоллигига Корея Республикасининг қўйилган номзодларга ҳам Ўзбекистон тарафдордир.

Корея Республикаси эса Ўзбекистоннинг Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлиб кирилиши ва мамла-катимизнинг халққор иқтисодий тизимга интеграци-ялашувини қўллаб-қувватлаб турибди. Мустақилли-гимизнинг илк йиллариданоқ Марказий Осиёдаги асосий шериқчи сифатида қарамоқда. Олиб бораёт-ган ислохотларимизни ёқлаб, иқтисодийотида кат-та миқдорда сармоя киритиш орқали мамлакатимиз нуфузи ошишига муносиб ҳисса қўшмоқда. Респуб-ликаимизда яшаётган 230 минг кишилик қорей диас-пораси эса иккала мамлакатнинг бир-бирига янада

жакнлаштиришда ўзига хос боғловчи ришта бўлиб, улар қарийб 60 йилдан бўён халқимиз билан елка-дош, тинч-товуш яшаб келмоқда. Ўзбеклар қорей-ларнинг меҳнатсеварлигини таъкидлашса, қорей-лар ўзбекларнинг меҳмондўстлиги ва бағрикенгли-гини қадрлашади.

Айни шу ва шу каби жиҳатлардан ҳам "Адо-лат" социал демократик партияси Ўзбекистон-нинг Корея Республикаси билан ҳамкорлиги — мамлакатлар раванқига хизмат қилаётганини ва халқимиз миллий манфаатларига ҳар томонлама мослигини қизгин қўллаб-қувватлайди. Зеро, партиянинг 2006-2009 йилларга мўлжалланган фа-олият дастурида унинг Ўзбекистон миллий ман-фаатларига мос келувчи ташқи сиёсат олиб бо-риш тарафдори эканлиги алоҳида таъкидлаб ўтил-ган: "Адолат СДП қўп векторли, тинчликсевар, Ўзбекистон миллий манфаатларига мос келувчи ташқи сиёсат олиб бориш тарафдори бўлиб, ана шундай сиёсат юргизишга ҳар томонлама кўма-лашади."

Аҳиллик барака келтиради

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Пойтахтимизнинг Мирзо Улугбек ту-мани Қорасув даҳоли 2-маъсисадаги 4-ўй неғизига "Адолат сари" УМШ ту-зилмада кўпчиликни иштиробга со-ланганда муаммо — чакка ўтавериб пугур-дан кетган томни капитал таъмир-лашга қарор қилинди. Ислаган имкон топар деганларидек, ширкат Урбан институт томонидан ўтказилган «2005 йилда Тошкент шаҳри, Фарго-на водийси, Самарқанд, Бухоро, На-

лардан қолдиқ қарзлари ҳам ширкат ҳисобига ўтказилди. Ширкат аъзоларининг умумий йи-гилишида кўпчиликни иштиробга со-ланганда муаммо — чакка ўтавериб пугур-дан кетган томни капитал таъмир-лашга қарор қилинди. Ислаган имкон топар деганларидек, ширкат Урбан институт томонидан ўтказилган «2005 йилда Тошкент шаҳри, Фарго-на водийси, Самарқанд, Бухоро, На-

жетидан ажратилган 13 миллион сўм маблағ эвазига барча эскирган қувур-лар замонавий пластик қувурлар бил-лан алмаштирилди. Барча подвезд-ларга темир эшиклар ўрнатилиб, уй олди панжара билан ўралди, йўлак-ларга тош ётқизилди. Теварак-атроф ободонлаштирилиб, мевали ва ман-зарали қўчалар ўтказилди. Мухтасар айтганда, бир йилнинг нари-бериси-да жами 21 миллион сўмлик иш амал-

вой вилотларида фаолият қўраста-ётган УМШларининг энг яхши иш таж-рибаси" танловига иштироқ этиб, учинчи ўринни эгаллади. Қўлга кирит-тилган 4 минг АҚШ доллари ёнига ширкат ҳисобидан 800 минг сўм қўшилиб, том капитал таъмирланди. Қўлаверса, ширкат раҳбариятининг елим-огуриши натижасида уй ҳўқу-қимизининг 1991 йилгача қурилган уйлари капитал таъмирлаш дастури-ни икки миллион сўмга яқин тўдо-ва оширилди.

«Адолат сари» УМШ бошқаруви эса икчамгина раис, ҳисобчи, бо-ғу-чинчи ўринни эгаллади. Бўшқа мута-хассислар зарурат тутилганидагина шартнома асосида ишга жалб этила-ди. Йилгилан маблағларнинг ҳар бир тийини ҳисобли, зарур эҳтиёжгагина сарфланади. Бундан ташқари, айрим ишлар ҳашар йўли билан, айримлари эса шу уйда яшовчиларнинг моддий кўмагида бажарилмоқда.

Ислохот
Қонунийлик таъминланаяпти

Қамол ОШОЕВОВ,
"Адолат" муҳбири

Мамлакатимизда қонунийликни таъминлашни тақомиллаштириш йўли-да кенг қўламли ишлар амалга оши-рилмоқда. Аиникса, фуқароларнинг ҳўқуқий саводхонлигини ошириш бо-расидаги чора-тадбирлар ўз самара-сини бермоқда.

Бирок шולי қўрмақсиз бўлмаган-дех, айрим ҳўжалик йоритувчи субъектларда қонунбузарлик ҳолат-ларига йўл қўйилаётгани ҳам сир эмас. Қашқадарё вилотида ўтган йил мо-байнида содир этилган қонунбузи-лиш ҳолатларига қўра, 575 нафар шахс

интизомий, 1465 нафар шахс маъму-рий жавобгарликка тортилди. Фуқа-роларнинг ҳўқуқлари ҳамда юридик шахслар ва давлатнинг қонуний ман-фаатларини ҳимоя қилиш борасида фуқаролик судларига 702 та, ҳўжалик судларига 499 та ариза киритилди. Бундан ташқари, ҳўжалик йоритувчи субъектлар ҳўқуқларини ҳимоялаш юзасидан прокурор назорати ҳўжжат-лари асосида 87 миллион 807 минг сўм миқдордаги моддий зарар ин-тиерий равишда қоланди. Жумла-дан, «Ер тўғрисида» ги қонун ҳўжжат-лари ижроси юзасидан 31 та, «Сув ва гидротехника иншоотларидан фой-даланиш тўғрисида» ги қонун ҳўжжат-лари ижроси бўйича 22 та, «Ширкат ва жамоа ҳўжалиқлари тўғрисида» ги қонун ҳўжжатлари ижроси бўйича 24 та текшириш ўтказилиб, прокурорлик назорати қўриланди.

— Ер ости ва ер усти хомашё захираларига бой бўлган вилотимиз республикада ўз ўрни, нуфузига эга, — дейди вилот прокурори, адлия катта маслухатчиси Эшдавлат Жўраев билан сўхбатда. — Унумдор тул-дики, муаммога даҳлдор ҳар қайси идора ўз фаолиятидан келиб чиқиб тадбирлар уюштиргани яхши, лекин бу борадаги барча сайи-харақатлар мувофиқлаштириш тез ва қўлай фурсатда ечимга эга бўлиш имкони-ятини беради. Шу билан бирга фаоли-ятда бўшлиқ ёки эътибордан четда қолган жиҳатлар барҳам топади.

Тадбир якунида Ўзбекистон «Адо-лат» СДП фракцияси раҳбари Д. Тош-мухаммедова сўз олиб, маъзур масала мохиятида аввало инсон ва унинг тақ-қорлар, ҳақ-ҳўқуқлари ҳимояси, манфа-ди етганлигини алоҳида таъкидлади ҳамда бу партия низоми ва Фаолият дастурида белгиланган мақсад ва ус-тувор йўналишларнинг бош мезонни эканлигини, партия эса бу вазифалар-ни урдлашда фаол ва ташаббус қўрастиши лозимлигини билдирди.

ман прокуратураси аралашуви билан фермер ҳўжалиги манфаати ҳи-мояланди. Қасалини даволагандан қўра унинг олдини олган маъқул, дейишади. Дар-ҳақиқат, ҳар қандай жиний хатти-харақатнинг келиб чиқиш омиллари-ни вақтида аниқлаб, баргараф этиш мақсадга мувофиқдир. Бунда фуқа-роларнинг ҳўқуқий саводхонлигини ошириш, аҳоли ўртасида кенг ва са-марали фаолият юритишда эса улар-нинг қонуний ҳақ-ҳўқуқлари ҳимояси катта аҳамият касб этади.

Республика Бош Прокурорининг «Қишлоқ ҳўжалиги соҳасида исло-хотларни амалга оширишга қаратил-ган қонунлар ижроси устидан проку-рор назорати самарадорлигини оши-риш тўғрисида» ги буйруғига қўра про-куратура ходимлари зиммасига фер-мер ва деҳқон ҳўжалиқлари ташкил қилишда қонунчиликка риоя этили-шини таъминлаш маъсулйатини юклан-ган. Бунда маъсул шахсларнинг ўз хизмат мавқеини суиистеъмол қили-шига, қариндош-уруғчилик, ошна-огайи-гарчиликка йўл қўймаслик му-ҳимдир.

Бу борада ҳам вилот прокурату-ра органлари томонидан қатор сайи-харақатлар амалга ошириляпти. Ма-салан, Нишон туман ҳокимлигининг қонунга зид ҳаракатлари оқибатида фермер ҳўжалиқлари ташкил этишда Вазирлар Маҳкамасининг "2004-2006 йилларда фермер ҳўжалиқларини ри-вожлантириш концепциясини амалга ошириш тўғрисида" ги қарори талаб-ларни қўпол равишда бўзилган. Аниқ-роғи, тендер ўтказилмасдан туман ҳокими қарори билан экин майдон-лари ажратиб беришган. Бу ҳолат ат-рофчида ўрганилиб, ноқонуний қарорларни Бекор қилиш тўғрисида 45 та протест киритилди.

Қосон туманидаги "Бегим ота" фер-мер ҳўжалигига лизинг асосида тек-ника сотиб олиш учун ажратилган 50 миллион 910 минг сўмлик кредит-нинг муайян қисми анча вақт таъ-мир-таъминот қорхонасида қолиб кетган. Оқибатда АТ "Пахтабанк" ту-ман бўлими томонидан кредит учун фоииз устамалари ҳисобланган, фер-мер ҳўжалигига зарар етказилган. Ту-

ман прокуратураси аралашуви билан фермер ҳўжалиги манфаати ҳи-мояланди.

Касалини даволагандан қўра унинг олдини олган маъқул, дейишади. Дар-ҳақиқат, ҳар қандай жиний хатти-харақатнинг келиб чиқиш омиллари-ни вақтида аниқлаб, баргараф этиш мақсадга мувофиқдир. Бунда фуқа-роларнинг ҳўқуқий саводхонлигини ошириш, аҳоли ўртасида кенг ва са-марали фаолият юритишда эса улар-нинг қонуний ҳақ-ҳўқуқлари ҳимояси катта аҳамият касб этади.

Республика Бош Прокурорининг «Қишлоқ ҳўжалиги соҳасида исло-хотларни амалга оширишга қаратил-ган қонунлар ижроси устидан проку-рор назорати самарадорлигини оши-риш тўғрисида» ги буйруғига қўра про-куратура ходимлари зиммасига фер-мер ва деҳқон ҳўжалиқлари ташкил қилишда қонунчиликка риоя этили-шини таъминлаш маъсулйатини юклан-ган. Бунда маъсул шахсларнинг ўз хизмат мавқеини суиистеъмол қили-шига, қариндош-уруғчилик, ошна-огайи-гарчиликка йўл қўймаслик му-ҳимдир.

Бу борада ҳам вилот прокурату-ра органлари томонидан қатор сайи-харақатлар амалга ошириляпти. Ма-салан, Нишон туман ҳокимлигининг қонунга зид ҳаракатлари оқибатида фермер ҳўжалиқлари ташкил этишда Вазирлар Маҳкамасининг "2004-2006 йилларда фермер ҳўжалиқларини ри-вожлантириш концепциясини амалга ошириш тўғрисида" ги қарори талаб-ларни қўпол равишда бўзилган. Аниқ-роғи, тендер ўтказилмасдан туман ҳокими қарори билан экин майдон-лари ажратиб беришган. Бу ҳолат ат-рофчида ўрганилиб, ноқонуний қарорларни Бекор қилиш тўғрисида 45 та протест киритилди.

Амир Темур таваллудининг 670 йиллигига

Соҳибқирон адолат бобида

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ

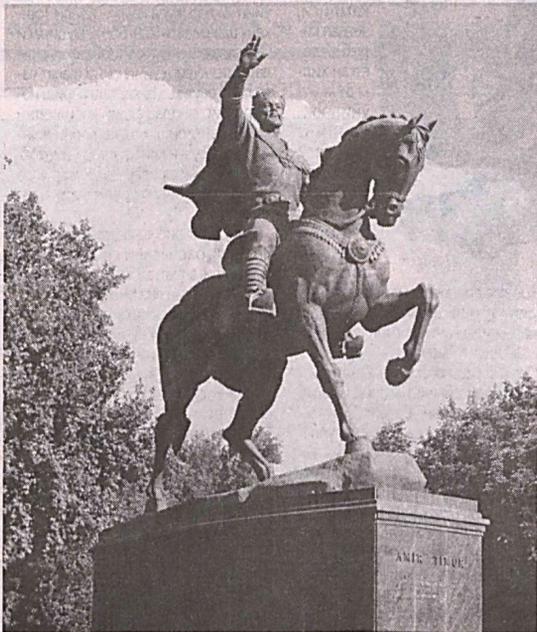
Тарихда қудратли салтанатлар ва ҳукмдорлар кўп ўтган. Бироқ буюк инсон сифатида ном қолдириш учун фақат куч-қудратнинг ўзи камлик қилади. "Кучсиз адолат ва адолатсиз куч — иккови ҳам даҳшат", деб ёзган эди қадимги юнон донишманди Эсхил. У фикрини давом эттириб: "Агар куч адолат билан бирлашса, бу ҳамкорликдан кучлироқ нима ҳам бўлиши мумкин?", деган.

Инсоният тарихида ўтган донишмандлар орзу қилган куч ва адолат бирлиги 1370 йилда Термиз яқинидаги Бий мавзёида содир бўлган эди. Бу манзилда ўзининг факулдада салоҳияти ва галабалари билан бутун Мовароуннаҳрга танилган 34 ёшли Амир Темур ва сайидлар пешвоси 55 ёшли Сайид Барака учрашди. Тарихчилар бу улуг учрашунинг "ҳеч қандай ваъда ва олдидан келишувсиз, кутилмаганда" юз берганини айтиб, уни тақдир азал томонидан белгиланганини таъкидлашади. Оламшумул вазифини амалга ошириш учун куч-қудратга мос келадиган, уни буюк ишларга йўналтирадиган руҳият-маънавий шу тарих биллашди. Соҳибқирон пирининг асосий талаби адолат эди.

Адолат — инсоният ҳаётига тенгсиз мазмун бахш этувчи ҳилқатдир. Инсоннинг қуввати, жамоанинг бирлиги, давлат ва жамиятнинг куч-қудрати адолат туфайлидир. Зеро, донишмандлар адолат йўқ жойда кишилик ҳаётининг кадр-қимматини таъмин этадиган ҳеч нима қолмайди, дея таъкидлашди. Адолат фақат адолатлар бўлиш мумкин", деб ёзди Франсис Бейли. Бу ҳикмат айна Амир Темур ҳақида айтилгандек. Соҳибқироннинг жаннатмақом, муаззам боғлари бутун халқ учун очик ва уларга барча эркин хироманичи, меваларидан баҳраманд

Адолат кучда эмас, куч адолатдадир, деган шиор Амир Темур салтанатининг барча ҳудудларида бирдай амал қилиб, ахлоқий-маънавий мезонга айланди.

Ислом КАРИМОВ

бўлиши мумкин эди. Бу буюк ҳукмдорнинг ўзининг барча фуқароларини бирдек севгани, иззатлаганидан адолатдир.

Шу ўринда француз файласуфи Блез Паскалнинг куч ва адолатга берган таърифига эътибор қилайлик: "Кучга таянмаган адолат — заиф, адолатга таянмаган куч — зуравонликдир. Кучсиз адолатга доимо қаршилик қилади (чунки ёмон одамлар ҳамма вақт ҳам бўлади), адолатсиз кучдан норози бўладилар. Демак, кучни адолат билан бирлаштириш лозим, яъни ё адолатни кучли қилиш керак, ё кучни — адолатли".

ган вазири Ҳожи Муҳаммад Довудни халқ кўзи олдида жазолагани ҳақида гувоҳлик бериб шундай ёзди: "У (Ҳожи Муҳаммад Довуд — муаллиф.) Самарқанд империясида энг катта одам эди. Темур бундан олти йилу ўн бир ой аввал уни "алькальд" (вазир) этиб кетган эди. У бўлса шу вақт ичида мансабини суиистеъмол қилди".

"Ҳазо бермаслик — жиноятга катта рағбатдир". Бу ҳам кўна тарихда кўп марта исботланган ҳақиқат. Амир Темур қўллаган жазолар шафқатсиз, аммо адолатли эди. Соҳибқирон ўзининг маънавий устози Шайх Зайниддин Абу Бақр — Тайободий йўллаган ушбу ўғитга доимо содиқ эди: "Худонинг мулкида адолат ила иш тутилким, шундай демисилларлар: "Мамлакат куфр билан турлиш мумкин, лекин зулм бор ерда туролмайди". Тарихчи Ибн Арабшоҳ Соҳибқироннинг Эронга биринчи юриши вақтида Шайх Зайниддин Абу Бақр Тайободий билан учрашувидан бир лавҳа келтиради: Темур шайх билан суҳбатда ундан сўради: "Эй, менинг саййидим, улуг шайх. Нега сиз подшоҳларнингизга жабр ва кайғу газабига мойил бўлмай, адолат ва инсоф юзасидан иш тутиларини амр қилмайсиз?". "Биз уларга шу (нарсани) амр қилиб, бундан муқаддам андин изҳор этган эдик, — деди шайх. — Лекин улар бу амрга кулоқ тутмадилар, шу туфайли улар устидан ҳукмини сенга топширдик". Уша он Темур шайхнинг хузуридан чиқиб, кушин олдида шундай деди: "Қаъба эгаси номи билан қасам ичаманки, энди мен (бутун) дунёга эгалик қилдим". Соҳибқирон бобомизнинг ҳаёт шиори бўлган "Ростириси" (Куч — адолатда) сўзлари ёзилган узукни унга Шайх Зайниддин Абу Бақр Тайободий ҳада этган.

Адолат миллати, дини ва иркидан қатъи назар, умуминсоният учун қимматлидир. Адолат юракларга малҳум, келажакка ишонч демакдир. Адолат фақат ширларда эмас, амалда бўлсагина улуг натижалар номоён бўлади. Не бахти, бугун буюк бобомизнинг "Куч — адолатда" деган улуг даъватини балеанд тутганмиз. У, албатта, бизни нури манзилларга, буюк келажакка элтуси.

Хориж хабарлари

Европада тошқинлар

Табият инжиқликлари муаммоси баҳорда ҳам Европани четлаб ўтмади. Қишдан қолган қалин қорнинг эриши ва кучли ёгингарчиликлар боис минтақанинг шарқий ва марказий қисмида дарёлар сатҳи кескин кўтарилиб, тошқин бошланди.

"Рейтер" ахборот агентлиги табиий офатдан Чехия кўпроқ талафот кўрганини маълум қилган. Мамлакатнинг айрим ҳудудларида фавқулодда ҳолат жорий қилиниб, аҳоли хавфсиз ҳудудларга кўчирилди.

Чехиянинг шарқидан ўтувчи Морава дарёси соҳилидаги ҳудудларда беш юздан ортиқ турар жой биноси сув остида

қолди, 4 мингдан зиёд одам эвакуация қилинди. Тўғонлардан бирининг ўпирлиши натижасида тошқин янада кучайиб, Оломоуц шаҳрини бутунлай сув босди.

Айни вақтда Чехиянинг шимоли ва жанубида вазият анча мураккаб. Мамлакат молия вазиригининг дастлабки ҳисоб-китобларига кўра, тошқин Чехия иқтисодига 5 миллиард кроналик (200 миллион АҚШ долларидан кўпроқ) зарар келтирган.

Табиий офатдан Германия ҳам азият чекаётир. Эльба дарёсида сув сатҳи кўтарилиши оқибатида Дрезден шаҳрининг катта қисми сув остида қолди. Маълумотларга қараганда, жойларда сувнинг баландлиги 7,5 метрдан ошган.

Дрезден ва унга яқин бошқа қатор шаҳарларда фавқулодда ҳолат жорий этилди. Аҳоли турар жойларни тарк этаётир. Германия ва Майн дарёларининг сатҳи кўтарилаётгани Германия жанубидаги Бавария федерал ерига ҳам хавф солаётир.

Яқин Шарқда яна нотинчлик

Исроил билан Фаластин ўртасидаги зиддият яна авж олади деган кўрилади. Маълум бўлишича, 31 март кун Исроил мудофаа вазири Шайх Мофаз мамлакат қуроли кўчларига Фаластиндаги "Ислом жиҳоди" ташкилоти жангариларини йўқ қилишга қаратилган ҳаракатларни кучайтириш тўғрисида фармойиш берган. Бунга бир неча кун илгари Исроил ҳудудларининг террорчилар томонидан ракетадан уққа тутилгани сабаб бўлди.

Шунингдек, "Ислом жиҳоди" гуруҳида катта миқдорда ракетадан борлиги тўғрисидаги хабар исроилликларни жиддий хавотирга солиб қўйди. Мазкур ракетадан 30 километр масофага уча олади. Улар ёрдамида Ҳазо минтақасидан туриб, бемалол Исроилнинг Ашкелон шаҳридаги иншоотларни вай-

рон қилиш мумкин.

Ш.Мофазнинг фармойишига жавобан "Ислом жиҳоди" раҳбарларидан бири Хадер Ҳойиб ташкилот барча усуллар билан Исроилга қарши ҳаракатларни давом эттиришини маълум қилди. Унинг таъкидлашича, яхjudий давлати истило қилган ҳудудларни қайтиб бермас экан, хунрезликлар давом этаверади.

Солиқ

Тадбирлар самара бермоқда

Дилшод ҒУЛОМОВ, Юкори Чирчиқ туман ДСИ бошлиғи

Утган йилги бюджет ва бюджетдан ташқари пенсия, йул ва мактабни ривожлантириш жамғармалари бўйича йиллик режалар ортиги билан бажарилди. Айни кунларда ҳам ҳодимларимиз Вазирилар Маҳаммаси ва президентимиз томонидан чиқарилган Фармон ва қарорлар ижросини таъминлаш борасида талайгина амалий ишларни олиб боришмоқда. Шу йилнинг 1 январь ҳолатига жами 612 та корхона ва ташкилотлардан бюджет ҳамда бошқа мажбурий тўловлар учун жами 4миллиард 847 миллион 300 миң сўм пул маблағи ундирилди. Шунингдек, дебитор ва

кредитор қарздорликка йул қўйган тумандаги "Пиллакор" МЧЖ, "Ким Сунг Папер" МЧЖ ва "Густутқиш-локмаҳсулоттаъминоти" унитар корхонаси, "Ўзбекистон пахта тозалаш заводи" ва бошқа корхона, ташкилотларнинг раҳбарлари ҳамда бош ҳисобчиларига нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодекснинг 175-моддаси 3-қисми билан иш қўзғатилиб, 1337,9 миң сўм жариммага тортилди. 121-авторкорхона раҳбарияти томонидан бир йил ичида тақроран дебитор ва кредитор қарзларга йул қўйганилиги учун туман прокуратурасига қасс жаштлар тўловлар учун жами 4миллиард 847 миллион 300 миң сўм пул маблағи ундирилди. Шунингдек, дебитор ва

каби ўнлаб хусусий фирма ва тадбиркорлик субъектлари аниқланиб, уларга нисбатан энг кам ойлик иш хакининг юз баробари миқдоридан молиявий жарима қўлланилди.

Солиқ тушуми — иқтисодий таъини. Шунинг учун бюджет ва бошқа солиқ тўловларини ўз вақтида тўлаш ҳам давлатга ҳам фуқароларга фойдали эканлигини тушунтириш, тадбиркорларни қийнаётган муаммоларни бартароф этиш мақсадига бошқорларда, жамоат жойларда, маҳалла ва гузарларда учрашув ва тадбирлар ташкил этилди. Бу яхши самара бериб, солиқ ва бошқа тўловларни ўз ихтири билан тўлаётган тадбирлар ва ишбилармонлар сони кун сайин ортиб бормоқда.

...ҳарб санъатида

Шавкат ЁҚУБОВ, Тошкент автомобил ва йўллар касб-ҳунар коллежи масъул ходими

Буюк давлат арбоби Амир Темур сиёсат майдонига кириб келган пайтда Мовароуннаҳр мўлуклар истибодидини бошдан кечиради. Чингизхон босиб ўтган ерларнинг кули кўкка совурилган, шаҳар ва кишлоқлар вайронга айланган, сув иншоотлари яроқсиз ҳолга келган эди. Амир Темур бир ярим асрлик мўлуклар истибодидига чек қўйиб, ўзаро низолаш ва урушларга барҳам бериш, халқни босқинчилардан ҳимоя қилишни ўз олдига мақсад қўйди. Улус қудратини ошириш, халқ турмуш тарзини яхшилаш каби улугвор мақсадлар йўлида катта галабаларга эришди.

Тарихда Амир Темурни жаҳоннинг энг буюк саркардаларидан бири сифатида тан олишади. Наполеон Бонапартнинг эътирофича, Амир Темур жаҳонда биринчи бўлиб ҳаракатдаги армияни тузган. Дарҳақиқат, у жанг чоғида қўшин қисмларини санъаткорона бошқаришга, жанг тақдирини ҳал бўладиган жойларга ҳарбий кучларни усталик билан йўллашга, ҳар қандай тўсиқ ва говларни тадбиркорлик билан енгиб ўтишга муяссар бўлган. Ҳарбий санъатда узоқни кўра билган Амир Темур қўшинни ташкил этиш тадбирига янгилликлар олиб кирган. Соҳибқироннинг даврида энг масъул ва таъинли топшириқларни товачилар (жарчилар ёки чопарлар) бажаришган. Ҳар бир юриш олдидан қўшин тўлаш учун вилоят ва урушларга товачилар юборилган. Улар амирларга Соҳибқирон фармойишини етказишган. Ҳарбий юришларнинг унинг учун қўшинни тақомилга етказиш ва уруш олиб боришда янги жанговар усулларни қўллаш имконини яратган.

Соҳибқирон жангчилар ўртасида қаттиқ тартиб-интизом ўрнатган. Қўшиндаги ҳар бир киши, ҳоҳ оддий жангчи, ҳоҳ лашкарбоши бўлсин, ўз ўрнини яхши билган. Қўшинга доимий гаҳурилик буюк саркарданнинг доимий диққат марказида бўлган.

Амир Темур ҳар бир жанг олдидан машварат — кенгаш ўтказиб, ўз лашкарбошилари билан булажак жанг тўғрисида келишиб олган, жўяли маслаҳатларга кулоқ солиб, уларга амал қилган. Жумладан, Хиндистонга юришида Соҳибқирон аскарларига қарши филлар билан жанг қилигани боис, вазият мураккаблашди. Жангнинг иккинчи кунини арафасида ўтказилган машваратда Халил Султон душманга қарши устига шох-шаббалар ортилган туялар билан жангга киришни, жанг олдидан шох-шаббаларни ёқиб юборишни таклиф қилди. Таклиф Соҳибқиронга маъқул тушади ва у аскарларига буйруқ беради. Натижада устида ёнаётган шох-шаббалар билан жангга ташланган туялар душман филларини даҳшатга солади, филлар ўз сипоҳларини босиб-янчиб орқага қочади. Жангда Темурбек галаба қозонади.

Амир Темур йирик саркарда бўлиш билан бирга жасур жангчи ҳам эди. Шахсан ўзи жангчи-

ларни юришга бошлар, уруш қувончи-ю аламларини жангчилар билан биргаликда баҳам кўрар эди.

Амир Темур Тўхтамышга қарши қўшин тортишда ўз қўшинини мутлақо янгила — "етти қўл" тартибидега тузди. Соҳибқироннинг ҳарб санъатидаги тенгсиз санъати унга Қундузча жангида Тўхтамышхон устидан галаба олиб келди.

Соҳибқироннинг ҳарб санъати ривожига қўшган улкан хизматларидан яна бири — қўшин қанотларини жанг чоғида душман ҳужумидан муҳофаза қилиш ва ақсична, ганим кучларини ён томондан айланиб ўтиб, унга ортдан зарба бериш мақсадида тузилган отлик қисм — кунбу (кумбун)нинг жорий этилганидир. Бу янги ҳарбий қисм, тарихнинг гувоҳлик беришича, Александр Македонский, Ганибал, Людовик XIV, Чингизхон каби донгдор саркардалар қўшинида ҳам бўлмаган. Фақат XIX асрнинг атоқли лашкарбоши, Соҳибқироннинг ҳарб санъатини чуқур ўрганган Наполеон Бонапарт армиясининг жанговар таркибидега қўшин қанотини ҳимояловчи қисм бўлган.

Тарихий манбаларда келтирилишича, отлик аскарлар Амир Темур армиясининг зарбдор қисми ҳисобланган, улар оғир ва енгил қуроллар билан қуролланган суворий гуруҳларга бўлинган. Тузилишига кўра, унинг армияси турк, мўғул халқлари учун анъанавий бўлган ўн, юз, миң ва туманларга тақсимланган. Уларга ўнбеги, юзбеги, миңбеги ва туманбеги сардорлик қилишган. Ҳар биқ беги амир ўз номи — ўринбосарига эга бўлган.

Тўхтамышхон, Илдиризм Боязид билан олиб борган жанглари ва эришган галабалари, Хиндистонга зафарли юришлари, Идил дарёси бўйидаги ҳарбий ҳаракатлари унинг тенгсиз буюк лашкарбоши эканлигининг ёқин далилларидир. Зеро, Соҳибқирон Амир Темур ҳукмронлиги даврида ҳарбий санъат ўзининг олиёй погонасига кўтарилган. У барпо этган қудратли ва ўта интизомли қўшин жаҳоннинг ўша давридаги энг илгор армия сифатида кейинчалик буюк саркардалар, тарихчи олимлар томонидан эътироф этилди. Амир Темурнинг ҳарбий таълимоти бугунги кунда ҳам ўз долзарблигини йўқотгани йўқ. Унинг ҳарбий маҳорати халқимиз тинчлиги ва осийшталлиги, мамлакатимиз сарҳадларини кўз қорачиқдай сақлаб келаётган миллий армиямиз учун дастуриламал бўлиб хизмат қилаётир.

...бунёдкорликда

Гулсара ОСТОНОВА, тарих фанлари номоди, Рашид БОЙТИЛЛАЕВ, санъатшунос

Соҳибқирон Амир Темур Мовароуннаҳрдаги шаҳарларда мухташам саройлар, қасрлар, масжид ва мадрасалар, мақбара ва қарвонсаройлар, савдо иншоотлари, боғлар бунёд эттириб, юртин ободон этгани тарихий манбаларда қайд этилган. Хусусан, ҳукмронлигининг дастлабки йилларида Кеш шаҳри ободонлигига катта эътибор берган, ша-

ҳарда дунёга қўйиб кетган машҳур Оқсарой қад кўтарган. Бу мухташам саройнинг пештоқи, тоқу ровоқлари, деворлари зангори ва олтин рангданга арабий нақшли қошинлар, гуддор ўймакор парчинлар билан зийнатланган. Соҳибқироннинг саъй-ҳаракати билан Кеш "Қуббат ул илм

вал адаб" ("Илм ва адаб (тарбия)нинг гулбази") деган унвонга эришган. Захириддин Муҳаммад Бобур таърифлаганидек, "Темурбекнинг зоди-будди Кештин учун уни шаҳар ва пойтахт қилурга кўп саъй ва эҳтиромлар қилди. Олий иморатлар Кешта бонди қилди. Чун Кешнинг қобилияти шаҳар бўларга Самарқандча эмас эди, охир пойтахт учун Темурбек Самарқандни ихтиёр қилди".

Самарқанд салтанат пойтахтига айлантирилган, алоҳида имтиёзга эга шаҳар мақомига эга бўлди. Самарқандда Қарши, Бухоро, Хоразм, Исфхон ва Шерознинг маъмуру буюк қирларни қўли билан саройлар, масжидлар, мадрасалар, мақбара ва хонақоҳлар қуриди. Шаҳар ташқарисидега эса боғлар барпо этилди. 1403-1404 йиллари Самарқандда бўлган испания элчиси Клавиҳо Амир Темурнинг бунёдкорлик ишларидан хайратга тушган эди. Зеро, бу даврда машҳур Шохӣ Зинда меъморий ёдгорлик мажмуининг Амир Хусайн, Ширинбека ого, Шодимул ого каби

мақбаралари, Бибиҳоним жоме масжиди, Гўри Амир даҳаси ва бошқалар бунёд этилганди.

Мўлуклар босқини туфайли вайрон қилинган Самарқанд шаҳри бунёдкор бобомиз Амир Темур ҳукмронлиги даврида ўзининг қадимий ўрнидан бироз жануброқда янгидан барпо этилди. Шаҳарнинг Чингизхон босқинида бузилган мудофаа иншоотини тиклаш билан бирга Амир Темур фармонига биноан, 1371-1372 йиллари шаҳар арки ҳам қад кўтарди. Қурилиш ишларига энг тажрибали буюккор устлар жалб этилиб, бу ишлар амир Оқбуға раҳбарлигида олиб борилган эди. Шаҳар арки деворининг баландлиги 8 метр, эни пастанд 3 метрдан ортиқроқ қилиб тикланган. Арк ичида маъмурий бинолар, масжид ва мадрасалар, шоҳона уй-жойлар, улкан кутубхона, газнахона, зарбхона, аслахоналик устаноналари жойлашган.

Арқдаги бинолар ва уларнинг деворлари гўзал ва бетакорор нақшлар билан зийнатланган, ашиқлари хашамдор қилиб безатилган, арк дарвозалари халқларни етти хил маъдан қотишмасидан таъйёрланган. Шаҳар ичида Амир Темур қараргоҳи Кўксарой ва Бўстонсарой бунёд этилган. Соҳибқирон авлиё Хожа Нуриддин Басир, тарикат пешволари Зангиота ва унинг турмуш ўртоғи Анбар она қабрлари устига ҳам мақбара қурдирган.

Бунёдкор бобомиз Сайфиддин Баҳарзий, Баён Қулихон мақбараларини таъмирлатиб, асн ҳолига келтирган, Самарқанд шаҳрининг тевааратида 1378-1404 йиллар давомида ўн иккита боғ, хушманзара қорбоғлар, уларнинг ичида эса гўзал ва нақшинкор саройлар яратган.

Ўша даврда қурилган ва довриги оламга ёйилган тарихий обидлардан бири Гўри-Амир мақбарасидир. Темурийлар сулоласининг хилхонасига айланган бу мақбара безакларининг жиҳоси билан қилишни лол қолдиради. Мақбаранинг ўртасига ўрнатилган сағана тошларидега Темурийларга бағишланган нафис эъзулар бор. Буюк бунёдкор Амир Темур фақат Самарқанд, Шаҳрисабз ва Бухорода эмас, Қарши, Ўш, Марв ва бошқа шаҳарларда ҳам меъморий буюквор, масжид ва мадрасалар, мақбаралар, савдо иншоотлари бунёд эттирган ва бу ишларга бевосита ўзи раҳнамолик қилган. Хуллас, Амир Темур ўзидан жолон тарихида мисли қўрилмаган мухташам меъморий меросни қолдирган.

Таклиф

Матбаачилигимиз истиқболи

Жавлонбек САЪДУЛЛАЕВ, Тошкент тўқимачилик ва енги сановат институти ахборот-матбаа иқтисодий, кимё-технология факультети битирувчи курс талабани

Мустақиллик йилларида барча соҳалар каби мамлакатимиз матбаачилиги ҳам жадал ривож топа бошлади. Бугунги кунда Европа мамлакатлари даражасидаги техника ва технологиялар нафақат йирик нашриётларимиз, ҳатто кичик босма-хоналаримиз томонидан ҳам муваффақиятли ўзлаштирилмоқда. Бу эса, уларда ишлаб чиқарилаётган айрим маҳсулотларнинг қисқа муддатда жаҳон андозалари даражасида бўлишини ва товарлар тури кўпайишини таъминлайти.

Ҳозир республикамизда 835 та катта-кичик босмахона фаолият кўрсатяпти. Уларнинг 6 таси йирик, 85 тадан кўпроги университетлар ва вазириликларга қарашли, 500 дан зиёди хусусий, 110 тақаси ташкилотлар, муассасалар қарамогидеги босмахоналардир. Шунингдек, 22 та қўшма корхона, 13 та вилоятлар босмахоналари ҳам ишлаб турибди. Яна шаҳар ва туманларда ҳам 110 га яқин кичик босмахоналар бор.

Айни пайтда уларда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар турлари ва сифати Германиянинг «Зиглах», «Колбус», «Хайделберг», Франциянинг «Фортин», «Бронше», Англиянинг «РЭК — Керокс» сингари фирмалари маҳсулотларидан қолишмайди. Қолаверса, етакчи босмахоналаримиз цехларида гарб мамлакатларда ишлаб чиқарилаётган энг замонавий техника ҳамда технологиялар ишлаб турибди. Хорижий фирма ва корхоналар билан ҳамкорлик алоқалари, шартномавий дастурлар ижроси, ўзаро тажриба алмашиш ҳамда кадрлар малакасини ошириш ўқувлари ижобий самара бермоқда.

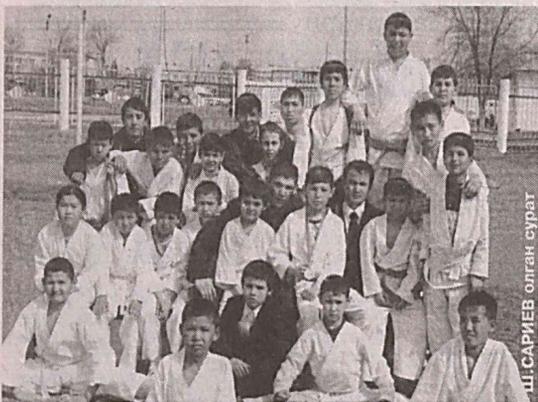
Эндиликда илгор техника ва технологиялар нафақат Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги тасарруфидеги 120 дан ортиқ матбаа корхоналарида, балки барча катта-кичик мустақил корхоналарга ҳам босқинча-босқин кириб келаятгани кузатишмоқда.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг нафақат ташқи кўриниши, рекламабоп бегази — этикеткасининг жиҳоздорлиги ҳам катта аҳамият касб этади. Айни шу этикетка ёрд бланка, каталог, буклет, дастурий нашр, расмий-матли ахборотларни мақсаддан узоқроқ худудий босмахоналарда босиш имкониятлари ҳам яратилса, матбаачилигимиз кўламини янаам ортарди.

Ҳозирги кунда Тошкент босмахоналарида этикеткалар ишлаб чиқаришда флексография босиш усули учун босма қолиплар қўллаш анъанавий тус олди. Бунда фотоплёнкалар фотонаборнинг автоматлари ёрдамида чиқарилиб, кейин тасвир нусхалайдиган усқуналар орқали босма қолиплар сиртга ўтказилади ва босма қолип очилади... Жуда оддий, қулай, арзон ва афзал бўлган ишлаб чиқаришнинг бу турларини кичик босмахоналарда ҳам жорий этишнинг иқтисодий самарадорлиги шубҳасиз, салмоқли.

Кичик босмахоналар шартинда янги техника ва технологияларни жорий этиш — жуда катта аҳамиятга молик. Бу босма маҳсулотларимизнинг янада сифатли чоп этилишига, буюртмачилар талаб ва хоҳишлари бажо бўлишига, пировардида, кичик босмахоналар маҳсулотлари ҳам (лозал, этикеткалар, буклетлар, расмий-матли маълумотномалар ва ҳоказолар орқали) дунё бозорига чиқаришга олиб келарди.

Яна бир мулоҳаза: ҳукуматимиз ва парламентимиз ижтимоий-иқтисодий соҳаларнинг (кичик бизнес, фирма, микрофирма, касаначилик, тадбиркорлик, фермерлик ва ҳоказо) барча бўғинларида барқарор ривожланишни изчил таъминлаш йўлида сўнги йилларда қатор қонунлар, қарорлар, ҳуқуқий-меъорий ҳужжатлар қабул қилиб, уларни ҳаётга таъбиқ этишда мухташам гаҳурилик кўрсатиб келмоқда. Эҳтимол, мамлакатимизда ҳозиргача мавжуд ва келгусида янги-дан юзага келувчи кичик босмахоналар фаолиятини яхшилаш, уларни замонавий техника ҳамда технологиялар билан жиҳозлаш борасида ҳам тегишли қонунлар ёки қонуноти ҳужжатлари керакдир. Олий Мажлисимизнинг Қонунчилик палатасида иш олиб бораётган даҳдор кўмиталар, депутатлар, сиёсий партияларнинг фракциялари бу ҳақда ўйлаб кўришар...

Ш.САРИЕВ олган сурат

Мирза-чўл туманидаги болалар ва ўсмирлар спорт мактабида 26 гуруҳда 437 нафар ўқувчи спортнинг футбол, баскетбол, қўл тўпи, шохмат, белбоғли ҳамда юнон-рум курашлари бўйича маҳоратларини ошироқда.

Яқинда спорт мактабининг белбоғли кураши бўйича 7 нафар, шохмат бўйича 6 нафар ёш тарбияланувчилари вилоят мусобақаларига йўлланма олди.

Суратда: БЎСМнинг ёш спортчилари.

Меросимиз

Нодир кўлёмалар

Турсун МАХМАДАЛИЕВ

Термиз Археология музейи кўлёмалар жамғармасида сақланаётган юздан ортиқ нодир китоблар орасида буюк мутофаккир Алишер Навоийнинг икки нусха девони бор.

Бу нодир китобларнинг ўрганиш жараёнида улардаги ўхшаш ҳамда фарқли жиҳатларга ғувоҳ бўлдик, — дейди у. — Жумладан, биринчи девонда газал ва рубоийлар тартиби қандай бўлса, иккинчи девонда ҳам шундай. Китобларнинг икки хил жилдлангани бизни қизиқтирди.

эса нақш билан бирга ёзув ҳам мавжуд. Бу ёзувда девон муаллифи, китобнинг номи, кўчирилган йили битилган. Қолаверса, кўлёмалар икки хил ҳусниҳатда ёзилган. Бундан кўриниб турибдики, улар икки хатот томонидан кўчирилган. Биринчи нусхадаги газал ва рубоийлар "хатти шикаста" (насталик) ҳақида майда ҳарфлар билан чиройли ёзилган бўлса, кейинги нусха ёзувида хатотлиқ маҳорати унчаллик сезилмайди. Бу каби фарқли жиҳатлар анчагина. Масалан, кўлёманинг биринчи нусхаси оқ ва сариқ рангдаги нафис қозғоларга битилган, газал ва рубоийлар дид билан жойлаштирилган.

Ўзбек киноюлдузлари — Самарқандда

Самарқанд вилоятида Ўзбек миллий кино санъати кунлари бўлиб ўтди. Тадбир давомида мамлакатимизнинг таниқли режиссёрлари ва актёрлари билан бўлган кўзикарли учрашувлар кўп қизиқши уюмдод.

"Ўзбекино" миллий агентлиги ва вилоят ҳокимлигининг ташаббуси билан ўтказилган ушбу ажойиб тадбирдан кутилган мақсад ватанимиз кино санъатининг имкониятларини кенгроқ намоёйиш этиш баробарида

томошабинларнинг талаб ва истакларини ўрганиш, янги ижодий режалар тузишдан иборат эди. Айтиши мумкинки, бу мақсадга тўла маънода эришилди. Уч кун давом этган тадбирда шаҳардаги "Шарқ юлдузи" кинотеатрида ва вилоятнинг кўпгина туманларида 12 та бадиий ҳамда 11 та ҳужжатли фильм намоёйиш этилди. Улар орасида киномуҳлисларнинг эътиборига тушган "Эркак", "Хотира рашик", "Ўйин", "Дев ва пакана" сингари фильмларнинг борлиги тадбирнинг бадиий аҳамиятини оширибгина қолмай жўшқин баҳс-мунозаларга сабаб бўлди.

Ўз мухбиримиз

Йўл қоидаси — умр фойдаси

Транспорт сўз — машаққат оғ

А.СУЛАЙМОНХЎЖАЕВ, Республика ИИБ ЙХХББ бўлим бошлиғи

Мамлакатимизда бозор иқтисодиёти муносабатлари ривожланиб борагани сари тадбиркорлик фаолияти ҳам кенгайиб бормоқда. Бугун кимдир савдо-сотиқ, кимдир фермерлик ва яна кимдир тадбиркорликнинг ўзига маъқул бўлган бошқа бир кўриниши билан машғул. Тадбиркорлик фаолияти орасида бир тури борки, ундан кўпчилигимиз кундалик ҳаёти-мизда ўзимиз хоҳласак-хоҳламасак фойдаланишга мажбурмиз.

Бу — одамлар узоғини яқин, оғирини енгли қилиш билан шугулланувчи, касб-кори ҳайдовчилик бўлган тадбиркор шохфёрлардир.

Хар бир фаолият мавжуд қонун-қоидаларга мос равишда ташкил этилиши лозимлиги нуқтани назардан қаралганда, бугун йўловчи ташил билан шугулланаётган тадбиркорларнинг ҳаммаси ҳам ўз фаолиятини тўғри олиб боришга тийми?

Таъкидлаш лозимки, Республика Президентининг соҳа фаолиятини тартибга солиш, аҳолига намунали хизмат кўрсатишни йўлга қўйишга қаратилган қарорлари ижросини таъминлаш борасида ИИБ йўл ҳаракати хавфсизлиги бош бошқармаси томонидан мутасадди ташкилот ва корхоналар, жумладан, Ўзбекистон автомобиль ва дарё транспорти агентлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Тошкент шаҳар ҳокимлиги йўловчи транспортининг барча турлари ҳаракатини лицензиялаш ҳамда мувофиқлаштириш департаменти ҳодимлари таъминоти бўлиб қолган.

Шу ўринда, ҳайдовчиларимизда ҳозир фойдаланишда бўлган ва муддати ўтмаган лицензиялар нима бўлади? — деган савол туғилиши табиий. Бундай лицензиялар ҳеч қандай тўловларсиз янги шаклдаги лицензия варақларига алмаштириб берилади. Бу шу йилнинг 1 юнига қадар амалга оширилади. Агар ҳусусий тадбиркор юридик макомга эга бўлган ҳолда йўловчи ташил фаолияти билан шугулланишни истамаса, у ҳолда лицензия олиш учун тўлаган маблағининг қолган

афзаллиги бор? Афзаллиги шундаки, тадбиркорликнинг ушбу тури билан шугулланишни ихтиёр этган ҳайдовчилар уюшмаларга аъзо бўлишди. Уюшмалар эса республика йўл фондига ўтказилган мажбурий тўловлардан озод этилади. Аъзо бўлиш муддати 2006 йилнинг 1 июнига қадар бўлиб, давлат рақам белгилари ва қайд этиш ғувоҳнома-лари берилади.

Ушбу мутасаддилари фаолиятнинг бу тури билан шугулланишга рўхсат берувчи барча ҳужжатларни ўз аъзоларига оғидан тайёрлаб беришди. Хар кун йўналишга чиқилган оғдин ҳайдовчи тиббий кўриқдан, унинг транспорт воситаси эса техник кўриқдан ўтказилади. Бошқа айтганда, ҳайдовчининг ҳам, транспорт воситасининг техник ҳолати ҳам доимий назоратда бўлади.

Яна шуни айтиш лозим, 2006 йилнинг 1 майдан бошлаб, лицензиялар янги шаклда, муҳофаза-ланган ҳолда чиқарилади. Бу иш билан Тошкент шаҳар ҳокимлиги йўловчи транспортининг барча турлари ҳаракатини лицензиялаш ва мувофиқлаштириш департаменти шугулланади.

Шу ўринда, ҳайдовчиларимизда ҳозир фойдаланишда бўлган ва муддати ўтмаган лицензиялар нима бўлади? — деган савол туғилиши табиий. Бундай лицензиялар ҳеч қандай тўловларсиз янги шаклдаги лицензия варақларига алмаштириб берилади. Бу шу йилнинг 1 юнига қадар амалга оширилади. Агар ҳусусий тадбиркор юридик макомга эга бўлган ҳолда йўловчи ташил фаолияти билан шугулланишни истамаса, у ҳолда лицензия олиш учун тўлаган маблағининг қолган

қисми қайтариб берилади. Агар фаолиятини давом эттиришни хоҳласа, уюшмага аъзо бўлаётган пайтда лицензияси инобатга олинади. Янги кўринишдаги лицензияси бўлмаган ҳолда йўловчи ташил фаолияти билан шугулланган ҳайдовчилар маъмурий жавобгарликка тортилади. Бунда энг кам иш ҳақининг 20 бараваридан 150 бараваригача бўлган миқдорда жарима солинади. Агар маъмурий ҳуқуқбузарлик содир этилганидан сўнг бир йил мобайнида тақроран содир этилса, транспорт воситасини мусодара қилишга бўлган жазо чораси ҳам қўлланилади.

Ҳозирги кунда тегишли ташкилотларнинг мутасадди ҳодимлари иш-тироқда махсус рейдлар ўтказиб, йўловчи ташил фаолияти билан шугулланаётган транспорт воситаларининг техник ҳолатидан тортиб, уларнинг тадбиркорлик билан шугулланишга рўхсат берувчи ҳужжатларига тақририш қилади. Аммо, фақат бу тадбир билангина ижобий натижаларга эришиб бўлмайди. Бунинг учун, энг аввало, ҳайдовчилар ўз хизмат кўрсатиш маданиятларини оширишлари, ҳатто йўловчилар ҳам намунали хизмат йўлида фойдаланилаётган транспорт воситаларининг техник жиҳатдан сўз бўлишини талаб қилишлари лозим бўлади.

Мулоҳаза

Ўйинчоқ — оғунчоқ...ми?

Давур ЖОЗИЛОВ "Адолат" мухбири

Болалик — бегубор фасл. Ушбу даврда ўйинчоқ ўйнамаган, унга меҳр қўймаган киши бўлмас керак. Бола ўйинчоқ тўғайли дунёни англайди, тафаккури ва фикрлаш қобилияти шаклланади. Шундай экан, жажжиларга мос, хавфсиз ва сифатли ўйинчоқлар ишлаб чиқариш бугунги ривожланган жамиятимизда ҳам долзарб масала бўлиб келмоқда.

Ўйинчоқ ишлаб чиқариш жараёни қатъий давлат стандарт меъёрлари асосида амалга оширишни тақозо этади. Бойси, саломатликка зиён етмаслиги баробарида, у нафақат оғунчоқ, балки ақлий ривожланишга ҳамда предметлар хусусида тушунча ҳосил бўлишига хизмат қилмоғи лозим.

Республикамизда ўйинчоқлар сифатининг меъёрий ҳужжат бандларига мослигини текширувчи аккредитланган синов лабораториялари мавжуд. Ўйинчоқларнинг ташқи кўриниши ва техник талаблари ГОСТ 25779-90 "Ўйинчоқлар. Умумий хавфсизлик талаблари ва текшириш усуллари" асосида амалга оширилади. Унга қўра, ишлаб чиқарилган маҳсулотлар эгилри-нчан ва айна вақтда асл ҳолатини ушлаб туриши керак.

Каркасли ўйинчоқларда эса оғимли каркас пўлат симлар бўлиши шарт, уларнинг учлари илмоқли бўлиши ва юзага чиқиб қолмаслиги лозим. Акс ҳолда, бола танасини шикастлашиши мумкин.

Тўдрилган юмшоқ ўйинчоқлар. Техникавий шартлар талабларига қўра юмшоқ ўйинчоқлар уч ешдан катта болалар учун мўлжалланади. Ушбу маҳсулотларни ишлаб чиқариш жараёнида ички қўриқов, қаттиқ ёки ўқир бошқа турдаги жисм бўлаклари, ўлчани 3 мм. ва ундан кам бўлган гранулланган материаллар билан тўдрилиш

ёқли қўллашга йўл қўйилмайди. Металл фурнитурга ўткир қирраларсиз, ёриқларсиз, қаватланмаган, эзилмаган ва узилтиларсиз бўлиши шарт. Ўйинчоқларни ёнғидан ва қуёш нури-нинг тўғридан-тўғри тушишидан сақлаш даркор.

Энг муҳими, уларнинг ваэни бола

мушакла-рида зури-қиш ҳосил қилмасли-ги, овозли ўйинчоқлар белгилан-ган меъёр-дан ортиқ ш о в қ и н ч и қ а р и ш э с а х а л қ и с т е м м о л м о л л а р и б о з о р и н и э г а л л а б о л г а н л и г и с а б а б л и рақобатга дош беролмай ўз фаолиятларини тўхтатишга мажбур бўлмоқдалар. Бошқа кичик корхоналар аҳоли ҳам шунга ўхшаш.

Таъкидлаш жоизки, мамлакатимизга хориждан, айниқса Хитойда ишлаб чиқарилаётган ранг-баранг ўйинчоқлар кўпгина ҳолларда божжона тўловларисиз, ҳеч қандай ҳужжатсиз ай-дарна йўллар билан яширин тарзда кириб келмоқда. Уларни ҳар қадамда — бозор, дўкон ва савдо қаторларида учратиш мумкин. Бир қарашда киши-ни ўзига жалб қиладиган ушбу махсу-лотлар, афсуски, анчайин сифатсиз, юқоридаги санаб ўтилган талабларга мўталоқ жавоб бермайди.

Тадбиркорларимиз ҳам четдан келти-раётган болалар ўйинчоқлари си-фатини кафолатловчи мувофиқлик сертификати олишга ҳоҳиш бўли-

диришмаётир. Республика синов ва сертификатлаштириш марказининг ҳудудий бўлиналарига ушбу турда-ги маҳсулотларни синов учун яқин вақт ичида деярли муражаат бўлма-ган.

— Болалар ўйинчоғи савдоси жид-дий масала, — дейди Тошкент шаҳар синов ва сертификатлаштириш мар-кази директори З. Обидов. — Сабаби жажжилар саломатлиги бир жиҳатдан улар ўйнаётган ўйинчоқларнинг дав-лат стандарти талабларига жавоб бе-ришига ҳам боғлиқ. Шундай экан, харид қилишда меъёр талабларига мослиги, мувофиқлик ва илғичлик сер-тификати мавжудлигига ота-оналар эътибор қаратишлари лозим.

— Айна пайтда болалар ёшига мос ўйинчоқлар жуда кам, — дейди Тош-кент шаҳридаги 229-бўча мудираси О.Солихова. — Чунки, тарбияланувчи-ларимиз қўлига ўйинчоқни фақат ча-лғитиш, оғутиш мақсадида бериш но-тўғри. Бир вақтлар ақлий қобилиятни ривожлантириш, ҳаракатларини жон-лантириш учун конструктор ўйинчоқ-лар ишлаб чиқарила эди. Ҳозир улар неғадир анқонинг уруғига айланаб кетди.

Четдан кириб келаётган маҳсулот-ларнинг барчасини сифатсиз деб бўлмайди, албатта. Лекин кўпчиликини ўйлантираётган яна бир муаммо бор-ки, бу ҳақда ҳам бош қотириш керак-ка ўхшайди. Яъни, сифатли ўйинчоқ-лар нархи анча қиммат.

Бизнингча, миллий аъналари-мизга хос, ўзбек эртақлари қаҳра-монлари тимсолидаги кўнрақоғу ўйинчоқлар яратиш пайти келди. Бу-нинг учун ўйинчоқларнинг замона-вий шакллари устида мутахассислар жиддий бош қотирсалар, юртимиз болажонлари талаб-эҳтиёжини оз бўлса-да қондирган бўлар эдик. Аҳир, улар ҳам жажжи истеъмолчилар-ку! Муаммони бартараф этишда бирин-чи галда хусусий корхоналар фао-лиятини йўлга қўйиш, тармоқдаги эс-кирган жиҳозларни замонавий те-хнологияларга алмаштириш мақсадга мувофиқ. Шундайгина болажонлар ол-дида юзимиз ёруғ бўлади.

рақобатга дош беролмай ўз фаолиятларини тўхтатишга мажбур бўлмоқдалар. Бошқа кичик корхоналар аҳоли ҳам шунга ўхшаш.

Таъкидлаш жоизки, мамлакатимизга хориждан, айниқса Хитойда ишлаб чиқарилаётган ранг-баранг ўйинчоқлар кўпгина ҳолларда божжона тўловларисиз, ҳеч қандай ҳужжатсиз ай-дарна йўллар билан яширин тарзда кириб келмоқда. Уларни ҳар қадамда — бозор, дўкон ва савдо қаторларида учратиш мумкин. Бир қарашда киши-ни ўзига жалб қиладиган ушбу махсу-лотлар, афсуски, анчайин сифатсиз, юқоридаги санаб ўтилган талабларга мўталоқ жавоб бермайди.

Тадбиркорларимиз ҳам четдан келти-раётган болалар ўйинчоқлари си-фатини кафолатловчи мувофиқлик сертификати олишга ҳоҳиш бўли-

диришмаётир. Республика синов ва сертификатлаштириш марказининг ҳудудий бўлиналарига ушбу турда-ги маҳсулотларни синов учун яқин вақт ичида деярли муражаат бўлма-ган.

Маданият

Устозларни хотирлаб...

Мухтасархон ҚАРИМОВА

Тошкент циркида таниқли чавандоз, "Ўзбекистон йигитлари" томошасининг асосчиси, халқ артисти Карим Зарипов ҳамда биринчи ўзбек аёл — масхарабоз, чавандоз, хизмат кўрсатган артист Муборак ая Зариповаларнинг хотира кечаси ўтказилди.

Кечада Зариповларнинг бир қанча шоғирдлари иштирок этиб, халқ сўйган санъаткорларнинг ҳозирги АХУдоднинг номли театр биносини барпо этишдаги, миллий цирк труппаси ва оркестрни тузишдаги хизматлари ва ҳозирги кунга қадар сулола вакилла-ри халқимизни ранго-ранг дастурлари билан мам-нун этиб келаётгани ҳақида гурурланиб сўзладилар.

Психолог маслаҳати

Яхши кийим — яхши кайфият

Феруза АҚРАМОВА

Киши маданиятининг асосий бел-гиларидан бири кийинишдир. Ким-нинг қандай кийинганига қараб, унинг ҳулқ-атвори, маънавий дара-жаси ва ҳатто касбини аниқлаш мум-кин.

Инсоният онғида бошқалардан истихоло қилиш, уялиш, андиша ту-шуналари пайдо бўлгандан бош-лаб кийинишни одат қилишган. Ай-тиш керакки, кийинишни илк бор аёллар бошлаган экан. Шунинг учун ҳам хотин-қизлар руҳиятида кийи-ниш, безаниш, тақинчоқлар тақийш турмушининг асосий кўринишлари-дан бири ҳисобланади. Кийиниш ма-данияти жинс, ёш, миллат, фасл, урф-одатлар, касб-кор, замон ва та-рақиятнинг муайян босқичи, дара-жаси билан бевосита боғлиқдир.

Кийим оданин иссиқ-совуқдан сақлайди, шу билан бирга киши та-наси ва руҳиятига ижобий таъсир этади. Яқин ўтмишда ота-боболари-миз ятак, дўппи, тўн кийишган бўлса, момоларимиз нафис узун кўйлак, ковуш-макси, камзул кийишган. Уларнинг бажарадиган юмуши, ҳаёт тарзига шундай кийиниш қулай бўлган. Бугунги кунда эса кийиниш Европа маданиятига хос бўлиб қолди. Бу ҳолатга кўпчилик мойил, шу билан бирга, иш жойида маъқул ва қулайдир. Лекин кийиниш орқали кишиларнинг, айниқса, қизларнинг психологиясидаги ўзгаришлар ки-шини ташвишлантиради. Зеро, аёлларнинг, айниқса қизларнинг энг ғўзал, энг қадрли зийнатлари уларнинг ҳаё ва ифтидир.

Масалан, қиз бола ота-онаси бағрида европача кийиниб юрди, бунга ўрганди, дейлик. Уни турмушга ҳам бериш-ди. Турмуш қуриш ундаги ҳиссий ҳолатларга ва айниқса турмуш ур-тоғининг унга булган муносабатига сир-бий таъсир кўрсатади. Аёлда сир-лилик йўқолади, жуфтлар орасида ҳиссий тўйиниш юзага келади. Бир-бирига талпиниш, ҳайратланиш ўрни-га оддий қараш психологияси юзага келади. Бу ҳолат улар ўртасида, би-ринчи галда муҳаббат хисларининг сустлашувига олиб келади. Натига-да ҳали ҳеч қанча вақт берига яшаб улгурмай ажралишга ҳаракат қили-шади. Чунки бу пайтга келиб улар орасида андиша, уялиш йўқолади. Французларда бир нақл бор: "Аёл киши ўз оилавий ҳаётини сақлаб қолиши учун сирлилигини сақлаб қолиши керак. Турмуш уртоғи ҳар сафар унинг очилмай қолган қир-расини ва сифатини ҳис этиши ке-рак". Бунинг тўб асосида биз қоғори-да шарҳлаган инсон хислари пси-хологияси етади.

Кийиниш маданияти хар бир инсон учун билиши ва амал қилиши лозим бўлган қоидалар ўртасида энг юксакдир. Шу ўринда бир ривоятни келтирамиз. Учга ака-ука сафарга чиқиб, ўрмонда тунаб қолишларига тўғри келибди. Шунда улар навбатма-навбат ухламай қуриқчилик қилишибди. Ухлаб қолмаслик учун катта ака бир дарахдан аёл танасини ясабди, урганчаси бу танага жон ато этибди, энг кичиги эса қизга либос тикибди. Учаласи ҳам қизни бирдек севиб қолиб, унинг юрагини қабат этиш истагини билдирганлариди, қиз уларнинг орасидан либос тикканини танлабди.

Инсонни кийим жозибали, ёқимли, ҳушқурат бўлиб кўринишига ёрдам беради. Шундай экан, кийиниш маданияти ва сирларини билиш барча учун зарур.

Кийиниш маданияти хар бир инсон учун билиши ва амал қилиши лозим бўлган қоидалар ўртасида энг юксакдир. Шу ўринда бир ривоятни келтирамиз. Учга ака-ука сафарга чиқиб, ўрмонда тунаб қолишларига тўғри келибди. Шунда улар навбатма-навбат ухламай қуриқчилик қилишибди. Ухлаб қолмаслик учун катта ака бир дарахдан аёл танасини ясабди, урганчаси бу танага жон ато этибди, энг кичиги эса қизга либос тикибди. Учаласи ҳам қизни бирдек севиб қолиб, унинг юрагини қабат этиш истагини билдирганлариди, қиз уларнинг орасидан либос тикканини танлабди.

Table with contact information for 'Adolat' newspaper, including phone numbers, fax, and address details.

ТАФАКТУР

ГОЛИБЛАР МАҒЛУБЛАРДАН ШИРИНОҚ УХЛАЙДИЛАР. Плуларх